

De 'IJzeren Spoorweg' man

Hendrik Philip Maas Geesteranus (1868-1931)

Guus Maas Geesteranus

Hendrik Philip Maas Geesteranus, ook wel 'Hen' genoemd, werd op 11 maart 1868 geboren in Den Helder. Hen was twee jaar oud toen hij afscheid nam van zijn vader Willem (1834-1870) die als marineofficier naar Indië vertrok. Het werd een afscheid voor goed, want Willem stierf in Soerabaja in 1870 aan tyfus.

Hen

Vater Willem

Moeder Swanida

Zijn moeder, Swanida Helena MG-Visser, verliet Den Helder en ging met haar twee kinderen terug naar haar ouderlijk huis 'Bellevue' in Dordrecht. Daar werd haar derde kind, Cornelis, geboren. Cornelis stierf twee jaar oud.

Hen groeide op in Dordrecht en werd opgevoed door zijn moeder en haar zuster Marie Visser. Tante Marie was niet getrouwd. Zij bleef op Bellevue wonen en zou later voor de vele nichten en neven een soort grootmoeder zijn.

De band tussen Hen en zijn zuster, Johanna Cornelia (1867-1902) is altijd zeer hecht geweest. Zij trouwde in 1889 met mr. Johan de Vries van Doesburgh bij wie ze drie dochters kreeg Swanida Helena (1890-1912), Genia Janetta (1892-...), Geertruide Maria Rosalina (1893-...) en één zoon Thade (1902-1969). Daags na de geboorte van Thade overleed Johanna, een groot verdriet voor de familie met name voor Hen. Johan was officier van Justitie en hertrouwde later met Henriëtte Petronella 't Hooft.

In Delft studeerde Hen werktuigkunde, nam deel aan het studentenleven en zat in 1889 in het bestuur van Sociëteit Phoenix. Kennelijk wist hij reeds als student de aandacht op zich te vestigen, want een dag na zijn laatste ingenieursexamen in 1890 ontving hij een benoeming

als aspirant-adjunct en tijdelijk opzichter bij het seinwezen van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij te Amsterdam. Hij is dan pas 22 jaar.

v.l.n.r.:
Hendrik P. Maas G.
Johanna Cornelia Maas G.
Johan de Vries van Doesburg
Swanida Helena M.G.-Visser
Marie Visser

foto 1889 Bellevue Dordrecht

Hen kende in Dordrecht de jonge advocaat mr. Janus Mol die trouwde met Anna Bodel Bienfait. Hij ontmoette op de trouwerij het jongere zusje van de bruid, Fanny Agnes Bodel Bienfait en verloofde zich met haar. Op 5 augustus 1892 in Haarlem trad hij met haar in het huwelijk.

staand v.l.n.r. :

Johan de Vries van Doesburg
Hendrik P. Maas G.

Fanny Agnes Bodel Bienfait

zittend v.l.n.r.:

Johanna Cornelia de Vries van Doesburg - MG
met dochter Swanida Helena
en moeder Swanida Helena M.G.-Visser

Fanny en Hendrik
foto's 1892 (vermoedelijk in Dordrecht)

Hen en Fanny kregen vier kinderen:

- . Willem MG (1893-1948)
- . Evert MG (1895-1966)
- . Henriëtte Wilhelmina (Jet) MG (1898-1980)
- . Helena (Heleen) MG (1901-1976)

Ondanks zijn jeugdige leeftijd maakte Hen een snelle carrière. In 1897 volgde zijn benoeming tot afdelingschef 2e klasse bij de dienst Weg en Werken en hoofd van het Seinwezen. In deze functie maakte hij een reis naar Amerika om daar de ontwikkelingen op het gebied van het seinwezen te bestuderen. De seininrichtingen waren bij zijn indiensttreding zeer eenvoudig, maar met de toename van het verkeer werden telkens hogere eisen gesteld. Onder zijn leiding werden tal van toestellen ontworpen en verbeterd om aan de gestelde eisen te kunnen voldoen. In 1907 werd hij benoemd tot Chef van den Weg, belast met de afdeling Onderhoud en Bewaking, Seinwezen en Bovenbouw te Amsterdam en in 1912 tot hoofdingenieur en chef van de Dienst Weg en Werken.

Hen had niet alleen belangstelling voor technische ontwikkelingen, maar ontwierp ook graag zelf. Zo werd naar zijn ontwerp een door fietskettingen en trappers aangedreven meetwagen gebouwd waarmee de spoorwijdte kon worden geregistreerd. Over deze vinding heeft hij zelfs een lezing gehouden voor het Koninklijke Instituut van Ingenieurs. Tekenend voor de ontwerper was dat hij graag zelf met zijn meetwagen de rails op ging, tezamen met twee potige spoorwegmannen die hem hielpen het toestel uit de rails te tillen als er een trein aan kwam.

Hoewel de Eerste Wereldoorlog grotendeels aan ons land voorbijging, had deze grote invloed op het spoorwegverkeer. Steenkool, die voorheen grotendeels uit Duitsland en Engeland werd geïmporteerd, werd plotseling een schaars en peperduur artikel, zodat maatschappijen zich genoodzaakt zagen hun treindienst te beperken. Dit gold ook voor andere grondstoffen, zoals ijzer voor het maken van rails, wielen en dergelijke, waarvoor Nederland afhankelijk was van het buitenland. De plotselinge prijsstijgingen leidden tot een toenadering tussen de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij en de Staats Spoorwegen (SS) in 1917 en een

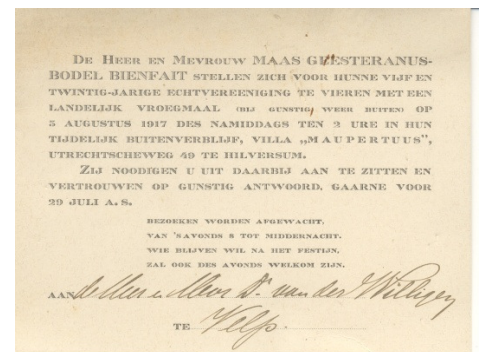
fusie in 1921 (Nederlandse Spoorwegen) waarbij de staat een absolute meerderheid in het aandelenkapitaal zou nemen.

Na de fusie bleef Hen in dezelfde functie maar nu niet in Amsterdam maar in Utrecht. Tot zijn verantwoordelijkheid behoorde o.a. ook het vraagstuk van de onbewaakte overwegen. Voortdurende zorg had hij hierover zolang niet een afdoende methode was gevonden om voor deze overwegen een tijdige annoncering van treinen te verkrijgen en signalering van gevaar bij mist. Ook voor deze problematiek maakte hij een studiereis naar Amerika.

Tijdens zijn Amsterdamse jaren woonde Hen met Fanny en de kinderen op de van Eeghenstraat 93 aan het Vondelpark. Bij hun 25-jarig huwelijksdeest, augustus 1917, verbleven ze tijdelijk in villa Maupertuus, Utrechtseweg 49 te Hilversum. In Utrecht woonden ze op het van Limburg Stirumplein 1, vlakbij het Maliebaanstation.

speciale krant t.g.v. het 25-jarig huwelijksfeest in augustus 1917

Ook buiten het werk heeft Hen zich actief getoond en verdienstelijk gemaakt.

Vanaf 1923 zat hij in de Raad van Beheer van de Nederlandse Jaarbeurs waar hij niet alleen belangstelling toonde voor de meer technische zaken maar ook graag het representatieve deel van de functie vervulde. Wanneer officiële persoonlijkheden de Jaarbeurs bezochten, vond hij er een genoegen in hen mede rond te leiden en op allerlei gebied voor te lichten.

Vanaf de oprichting in 1923 was Hen lid van de Rotaryclub Utrecht. In de 8 jaar lidmaatschap toonde hij zich een van de drijvende krachten van deze club. Hij hield verschillende voordrachten, was lid of voorzitter van verschillende commissies en heeft als voorzitter een

jaar de leiding van de club gehad. Hier bleek hij een sterk ontwikkeld sociaal gevoel te hebben en zich gemakkelijk te verplaatsen in de gedachtegang van anderen.

In zijn Amsterdamse jaren was Hen bestuursvoorzitter van de Avondambachtsschool voor timmerlieden 'Concordia Inter Nos' te Amsterdam, een stichting voortgekomen uit het Amsterdamse departement van de Maatschappij voor Nijverheid en Handel.

foto circa 1918

zittend v.l.n.r.: Henriëtte Wilhelmina, Hendrik, Margaretha Mulder van Gelsdorp,
Fanny M.G.-Bodel Bienfait, Helena

staand v.l.n.r.: Evert, Louise Henriëtte van Dam, Willem

De oudste zoon, Willem M.G., trouwde in 1919 met Louise Henriëtte (Lous) van Dam. Willem studeerde, net als zijn vader, werktuigkunde en eindigde zijn carrière als directeur van de Machinefabriek Werkspoor. Jarenlang was hij voorzitter van de Commissie van Onderwijs voor de 3e en 4e Ambachtsschool in Amsterdam en leverde hij een grote bijdrage aan de vakopleiding van metaalbewerkers, timmerlieden, schilders, e.a.

Evert M.G. volgde de opleiding voor civiel ingenieur en werd net als zijn vader Hoofdingenieur en Chef van de Dienst van Weg en Werken bij de NS. Hij trouwde in 1921 met Margaretha (Meta) Mulder van Gelsdorp.

Henriëtte Wilhelmina (Jet) M.G. trouwde in 1925 met Johan Willem Frederik Hendrik (Wim) Donath. Jet logeerde weleens bij haar oom Johan de Vries van Doesburg, officier van Justitie in Alkmaar. Johan was bevriend met C.D. Donath, gemeentesecretaris van Alkmaar, en bij hem heeft Jet Wim Donath leren kennen.

Helena (Heleen) M.G. trouwde in 1924 met Aalt Willem Westra van Holthe, notaris te Zuid-Laren. Ze zijn gescheiden in 1947.

Op de begrafenis op 17 augustus 1931 in Bilthoven waren zeer veel hoogwaardigheidsbekleders aanwezig. Naast vertegenwoordigers van de Raad van Commissarissen, de directie en vele staf en medewerkers van de NS waren er ook de burgemeester en hoofdcommissaris van politie van Utrecht, W. van Beuningen van de SHV, een hoofdingenieur van de Utrechtse provinciale waterstaat, een inspecteur van de spoor- en tramwegen, een voorzitter van de hoofdcommissie voor de normalisatie in Nederland, de directeur van Werkspoor, Rotaryclubleden en vele anderen.

's-Graveland, november 2011

